ANJA
hledá cestu domů
Lenka Bandurová

ANJA

HLEDÁ CESTU DOMŮ

Lenka Bandurová

„Všem ztraceným duším, které hledají cestu domů.“

Nestůjte u mého hrobu

Nestůjte u mého hrobu a neroňte slzy.
Nejsem tam. Nespím, to zjistíte brzy.
Jsem tisíc větrů a všechno jejich vlání.
Jsem jiskření stříbřitých sněžných plání.
Jsem sluneční svit na zralém obilí.
Jsem podzimní déšť, všechno zaliji.
Když se probudíte do ranního ticha,
já jsem ten čilý ruch, co na vás svěže dýchá.
Zpěv ptáků, co v kruhu víří ve výškách.
Jsem hvězdy, co nocí září jako zlatý prach.
Nestůjte u mého hrobu a neroňte slzy.
Nejsem tam. Nespím, to zjistíte brzy...

Mary Elizabeth Frye

Dům
Sirotků

1. VĚŽATÝ DŮM

Je hluboká tma. Klikatá cesta z kočičích hlav se vine do kopce a po ní pomalým krokem kráčejí dvě osamělé postavy. Jdou vedle sebe, a přestože by se mohlo zdát, že jsou si blízké, ve skutečnosti se vůbec neznají. Osud je svedl dohromady před pár hodinami a brzy je znovu rozdělí. Jedna z postav je výrazně vyšší než druhá. Obě mají kvůli podzimu kabáty, které tu a tam nadzvedává vítr. Všudypřítomné ticho ruší jen skřípění lucerny, která se v ruce té vyšší lehce pohupuje, a občasné zívnutí její průvodkyně. Ta menší je naplněná obavami a spoustou nezodpovězených otázek, které jí od odpoledne pálí na jazyku, ale zatím nenašla odvahu vyslovit ani jednu.

Jak postupují podél ohradní zdi hřbitova, mrazivý vítr zesiluje. Holá křoviska se ohýbají jako pařáty nestvůr skrývajících se v šeru a prastaré stromy do noci šeptají svá dávná tajemství. Dokonce i stará půda, v níž odpočívají kosti, jako by tiše dýchala. Ale obě postavy jsou příliš unavené, než aby si ševelících stínů všímaly. S pohledy upřenými vpřed pokračují k siluetě

zchátralého kláštera koupajícího se ve stříbřité záři kulatého měsíce.

Ze stromů se sype zlaté listí, které vítr žene dolů k městu. Když mlčky míjejí ztemnělé domy, za jejichž zavřenými dveřmi spí nic netušící lidé, ozve se náhle štěkot psů, tak hlasitý a divoký, že obě postavy polekaně trhnou a zrychlí krok.

„Už to není daleko," řekne vyšší postava a zívne.

Dívenka přikývne. Nemůže se dočkat, až obejme svou matku. Domnívá se, že míří do nemocnice, kde ji matka čeká. Určitě už se uzdravila a budou spolu moci odejít domů. Ta vysoká paní jí dělá doprovod, a to je od ní milé, protože sama by se v takovou pozdní hodinu na cestu nevydala.

Těší se, až si zaleze do vlastní postele. Dnešek byl vyčerpávající. Jen nerozumí, proč musí vláčet ten těžký kufr. Dáma jí jej vrazila do rukou beze slova a protože si dívenka myslela, že v něm jsou šaty pro matku, nic nenamítala. Samozřejmě, po nešťastném odpoledni, kdy matku srazil silný vítr přímo pod kola kočárů, bude chtít čisté oblečení… ale proč ho potřebuje tolik?

„Tak jsme tady," oznámí paní a zastaví před mohutnou vstupní bránou.

Brána je ohromná, s černými hroty připomínajícími šípy. Stromy s částečně holými větvemi se nad vraty sklánějí, jako by chtěly tohle místo skrýt před cizími zraky. Nad tím vším září kulatý měsíc, jako němý svědek celé té chvíle, který jako by

přenesl své světlo z kláštera přímo sem, aby si posvítil na to, co se má stát.

Žena vezme za kliku, ale železo hlasitě zarachotí a brána se ani nepohne. Okolo je omotán těžký, hrubý řetěz, který by snad přetrhl jen blesk.

„Posaď se na chvíli," řekne paní.

Dívenka se rozhlédne. Lavičku nikde nevidí, a tak se posadí na kufr. Když to udělá, teprve si všimne hřbitova ukrytého za kamennou zídkou, dosud skrytého v temnotě. Váhavě vstane a dojde k pootevřeným rezavým vrátkům, nad nimiž bliká lucerna.

Za nimi se ve tmě rýsují vysoké stromy, sochy, bílá kaplička a náhrobky krčící se ve stínu. Nad tím vším bdí noční obloha posetá tisíci planoucími hvězdami.

„Kam jsi to šla? Pojď honem zpátky," zavolá na ni paní.

Dívenka se vrátí a znovu se posadí na zavazadlo. Sleduje, jak paní lomcuje řetězy jako smyslů zbavená, čímž opět rozštěká zdejší psy.

To snad není pravda, pomyslí si a svou prostou dětskou logikou si uvědomí, že takhle se dovnitř určitě nedostanou. Opřená o bránu pozoruje mihotající se plamen lucerny a vířící listí, zatímco ji přemáhá čím dál větší únava. Víčka jí těžknou.

Snad nám brzy někdo otevře, pomyslí si. Začíná mi být zima a já chci vidět matku.

Tato myšlenka je poslední, na kterou ještě stačí myslet, než ji pohltí spánek.

2. AŽ NA KONEC SVĚTA

Anja mlčky stála u okna a zírala na ulici, zatímco za jejími zády panoval chaos, který dokonale odrážel stav její mysli. Jako by střípek onoho zmatku vypadl přímo z její hlavy a zhmotnil se v reálné podobě. Strach. Šok. Bezmoc.

Tyto tři emoce zaplavily každý kout její duše a nemilosrdně na ni útočily ze všech stran, jako temné mraky na obloze. Zdálo se, že svět zrcadlí dívčino rozbouřené nitro do nejmenších detailů. Právě teď se všechny ty pocity vrhly střemhlav proti ní a jakákoliv obrana byla jen chabým výpadem do prázdna.

Anja sváděla boj sama se sebou, jak moc toužila křičet! Ale v duchu slyšela matčino káravé napomenutí, které jí v tom zabránilo.

Anjo, skutečná dáma trpí potichu a nikdy svou bolest nesdílí se světem, ať je sebevětší.

Když se jí jednou zeptala proč, matka jen odpověděla, že je to tak lepší. Anja už se nikdy nedozví proč. Její matka byla pryč. *Vítr si ji vzal. Navždy.*

Tato skutečnost jí rozdrásala srdce na tisíc kousků. Hrdlo se jí samou úzkostí stáhlo tak, že málem upadla do mdlob. Stále dokola si v hlavě přehrávala dnešní ráno, kdy konečně otevřeli bránu a vysoká paní, která ji doprovázela, byla vskutku rozzuřená, protože musely nocovat venku.

„Jako nějaká holota!“ plísnila jinou ženu nesoucí svazek tlustých klíčů a lucernu.

Anju to však tolik nerozhodilo, na rozdíl od jejího doprovodu, který nespokojeně bručel celou cestu. Měla pocit, že na kufru dřímala sotva pár vteřin, když ji probudili.

Radostí bez sebe, že brzy uvidí matku, na všechno nepohodlí rázem zapomněla.

Za denního světla si mohla nemocnici lépe prohlédnout.

Žlutá fasáda a šedivá, členitá střecha porostlá břečťanem připomínaly staré panské sídlo. Jedna věžička byla šedivá a trochu stranou, jako by k budově vůbec nepatřila. Anja přemítala, zda právě tam neleží její matka. To ještě měla na tváři úsměv. Ještě netušila, že kráčí vstříc největší pohromě svého života.

Možná ji mělo varovat to zlověstné zavrzání brány, které při zavření připomínalo skřek raněného zvířete. Ale byla příliš unavená a nedočkavá, než aby si toho všimla. Přecházely přes trávník a pod nohama jim šelestilo opadané listí. Nad zemí visela ranní mlha, která se plazila mezi stromy, jako by byla živá.

Skomíravé světlo luceren jen marně rozráželo chuchvalce mléčného dýmu.

Anja si všimla, že na rozdíl od města tady vládne téměř hrobové ticho, které jen občas naruší vzdálené zaštěkání psů. Měla podivné nutkání odsud co nejdřív odejít.

Když vstoupily dovnitř, Anja si všimla, že po chodbách pobíhají děti, všechny dívky. Chlapce zatím nikde nezahlédla. Zvědavé pohledy, šuškání a škleby jí byly nepříjemné.

Není to nemocnice, prolétlo jí hlavou. Ale výstražné světélko v ní zatím jen slabě poblikávalo.

Chodby byly chladné a neosobní. S každým dalším krokem v Anje narůstala úzkost, ale neustále doufala, že za příštím rohem konečně spatří matčinu tvář. Pak konečně zastavily před bílými dveřmi a po krátkém zaklepání vstoupily do temné kanceláře.

Za stolem seděla dáma s drdolem a brýlemi. Její matka to však nebyla.

Úsměv, který si až dosud držela na tváři, v té chvíli docela zmizel.

Anja pocítila první náznak skutečné paniky. Kde je matka?

Než stihla cokoliv říct, paní, která jim otevřela bránu, ji chytila za paži.

„Jen pojď," vybídla ji.

Anja zmateně poslechla. Ohlédla se a spatřila, jak se obě ženy srdečně zdraví. Pak za ní dveře tiše zaklaply.

„Doufám, že mě konečně vedete za matkou," vyhrkla Anja zpupně.

Doprovod jí věnoval pohled, v němž se mísilo překvapení, starost i lítost. Ale Anja si toho sotva všimla. V hlavě měla jedinou myšlenku: Matka. Musím ji najít.

Poslušně, ale zároveň netrpělivě následovala Kaňku, jak si ji v duchu pojmenovala – hlavně kvůli barvě jejích očí, které připomínaly černé inkoustové kapky.

Společně sestoupily do přízemí, opět do dlouhé chodby. Dveře na konci vypadaly jako všechny předchozí. Bílé, vysoké, těžké.

Vstoupily, avšak k jejímu překvapení to nebyla další kancelář, ale prostorný pokoj se dvěma řadami železných postelí. Všechny prázdné, táhnoucí se téměř do nekonečna.

„Kde je moje matka?“ vyhrkla Anja.

Žena neodpověděla. Pokynula jí, ať ji následuje. Anja neochotně kráčela za ní, kufr v rukách byl s každým krokem těžší. Zastavily u postele pod velkým oknem.

„Tahle postel bude tvoje,“ oznámila Kaňka.

Natáhla ruku ke kufru.

„Ten mi dej. Nebudeš ho potřebovat.“

Anja překvapeně zaváhala, ale nakonec jí zavazadlo podala.

„Dostaneš jiné šaty,“ dodala žena krátce.

Anja ztuhla.

„Já vám nerozumím. Můžete mě odvést za matkou?“

Kaňka na ni pohlédla přísně.

„Poslyš, děvče, jsi si vědoma, že tvoje matka měla vážnou nehodu?“

Anja přikývla, ale strach jí sevřel hrdlo.

„Samozřejmě… Proto jsem tady. Přišla jsem ji navštívit."

„Tohle není nemocnice," pravila Kaňka. „Je to sirotčinec."

Anja vykulila oči.

„Tak to musí být omyl!"

Chtěla odejít, ale žena jí pevně vzala kufr z rukou.

„Jak se jmenuješ?"

„Anja," vypravila ze sebe.

„Anjo, tvoje matka…" Žena zaváhala. Pak tiše dodala: „Tvoji matku si povolal Bůh k sobě."

„Ne, to nemůže být pravda!" vykřikla Anja.

Slova jí duněla v hlavě jako nemilosrdné zvony.

Svět kolem se rozmazal do nezřetelné šmouhy.

Vzpomínky v mysli vyvstaly:

Matčino tělo pod koly kočáru.

Temné vlasy rozprostřené ve vodě smíšené s krví.

Otočená dlaň k nebi.

Nehybná.

A v onen okamžik Anja věděla, že je to všechno pravda.

Nechala kufr kufrem a rozběhla se pryč – kamkoliv, kde by ty strašné věty nemusela slyšet znovu.

Jen pryč.

3. DOMOV NENÍ MÍSTO

Anja si ustavičně pokládala otázky, na něž nenacházela odpovědi. Jak se její život mohl během jediného dne proměnit v noční můru? Jak do něj mohlo vtrhnout tolik temnoty? Temnoty, o níž už nyní s jistotou věděla, že nebude mít konce. Člověk, jehož tolik milovala, ji nechal napospas světu, jemuž sotva rozuměla. Ach, kdyby jen Anja tušila…

Pustila by se té pouliční lampy a zůstala by s matkou, ať už právě teď byla kdekoliv.

Anja věděla, že je hřích na takové věci vůbec pomýšlet, ale bolest v srdci jí dočista zatemnila rozum.

„Máš spát, a ne čučet z okna," ozvalo se jízlivě z protější postele.

Ignorovala ta uštěpačná slova. Nadále zůstala stát u okna a hleděla do té nekonečné propasti s výhledem na hřbitov. Tak moc chtěla plakat, ale nešlo to. Ne když kolem byla spousta sirotků a někteří z nich ještě nespali. Brečet před lidmi byla slabost.

„Jak chceš, ale ráno toho budeš litovat," zamumlala dívka a otočila se na druhý bok, zády k ní.

Anje před očima znovu naskočil obraz onoho okamžiku, který jí zlomil srdce na tisíc kousků a kdy její předešlý život zmizel v nenávratnu.

Tvou matku si do služby povolal Bůh.

V tu chvíli jako by jí někdo pod nohama podtrhl koberec a ona bez varování dopadla na tvrdou zem, přičemž si vyrazila dech, který se marně snažila popadnout.

Vyběhla ze dveří pokoje, kličkovala dlouhými temnými chodbami, až se z nich nakonec skutečně vymotala. Jenže do cesty se jí postavila překážka v podobě silného řetězu, jímž byla spoutaná venkovní vrata.

Zoufale třásla velkou železnou bránou, stejně jako to ráno její prohnaný doprovod, který ji sem dovedl pod záminkou lží, nebo spíš nevyřčené pravdy. Dosáhla tím však znovu pouze toho, že rozčílila čokly ze sousedních zahrad, kteří se za zvuku ocelového chřestění dali do divokého štěkotu.

Anje bylo nad slunce jasné, že nemá šanci. Tlustý řetěz jen tak nepovolí. Nakonec to poraženecky vzdala.

Co se dělo potom, si nepamatovala.

Vlastně si nevybavovala ani to, jak se dostala zpátky do pokoje. Vše obestřela mlha, která spolkla tuto část dne. Jediné, co jí utkvělo v mysli, byl stisk rukou na jejích ramenou a změť hlasů, které k ní promlouvaly, ale nedávaly smysl.

Těsně poté, co ji odvedli zpátky do sirotčince, se postavila k oknu, protože to byla jediná možnost, jak odsud alespoň částečně utéct.

Netrvalo dlouho a do místnosti se nahrnuly dívky, které Anja potkávala na chodbách, a o nichž v tu chvíli ještě netušila, že s nimi zanedlouho bude sdílet život.

Ticho se rázem proměnilo v bouři smíchu, slov i nadávek, přičemž polštáře létaly vzduchem.

Anji si naštěstí nikdo nevšímal, a pokud ano, tvářili se, jako by vůbec neexistovala, což uvítala.

V momentě, kdy na zahradě spatřila postavy jdoucí směrem k východu, přitiskla nos i ruce na studené sklo a opět pocítila zoufalou touhu odsud utéct. Na okamžik dokonce vážně přemítala nad tím, že vezme schody po čtyřech, počká, až se vrata otevřou, proklouzne jimi mrštně jako myška a zmizí. Jenže sotva Kaňka branku otevřela, hned ji zase zavřela, tak rychle, že to bylo sotva postřehnutelné. Ani krysa by neměla šanci uniknout.

Dámu, jež opouštěla dětský ústav, poznala takřka okamžitě. Šlo o její zbabělý doprovod, který ji vlastně celou dobu obelhával. Zamlčet pravdu je přece totéž jako lhát. Dotyčná kráčela téměř v poklusu, prchala před deštěm a před černými bouřkovými mraky, jež se zlověstně stahovaly nad sirotčincem.

Navzdory dálce postřehla, jak žena zdvihla pohled k horním patrům ústavu, ale pak jej spěšně odvrátila, jako by ji tížilo černé svědomí. Anja pocítila zuřivý vztek, který se jí rozlil celým tělem, a kdyby tím neporušovala zásady společenského chování, spustila

by z okna takovou lavinu nadávek, že by na to žena do smrti nezapomněla.

Jakmile postava zmizela z dohledu, drobné kapky deště se doslova změnily v průtrž, před níž sotva měla šanci uniknout. Anja pocítila zadostiučinění. Už jí sice nemohla sdělit, co si o ní myslí, ale alespoň ji zastihla nepříjemnost v podobě prudkého lijáku, z níž určitě nebude mít radost.

Tak či onak, domů dojde jako zmoklá slepice ošlehaná větrem, pomyslela si škodolibě.

Tato skutečnost ji ovšem uspokojila pouze na chvíli. Vzápětí si totiž vzpomněla, kde se nachází, a hlavně z jakého důvodu. Potěšení bylo pryč a vystřídal ho smutek.

Anja se odvrátila od okna a zalezla si pod bílou přikrývku, aby se zahřála. Ruce i nohy měla jako kus ledu a doufala, že bolest, kterou uvnitř cítí, alespoň na chvíli utiší milosrdný spánek. Jenže ten jako naschvál nepřicházel. Anja civěla do tmy, naslouchala dešti narážejícímu do okenních tabulek a snažila se uniknout myšlence, že je kolem ní vše naprosto cizí.

Děsilo ji to. Nikdy by si nepomyslela, že může být něco děsivějšího než tma, hřbitov, pavouci nebo cokoliv jiného, čemu lidé obyčejně přisuzovali strach.

Bylo to k nevíře, ale Anju děsily všechny ty úplně obyčejné věci.

Cizí postel.

Cizí přikrývka.

Cizí dech.

Cizí strop.

Cizí dveře.

Cizí výhled z okna.

A dokonce i vítr s deštěm zde zněli cize.

To všechno v ní vyvolávalo neklid a paniku, nicméně ten největší děs v ní vzbuzovaly všechny ty cizí tváře kolem. Jako by se probudila do nového života, v němž už neměli místo ti, které znala a milovala. Přesto si je navzdory té propasti, která mezi nimi náhle vznikla, uchovala ve své mysli.

A to, že jsou pryč, ji ochromovalo a zároveň děsilo jako nic jiného. Vůbec poprvé totiž pochopila, že ani trochu nezáleží na tom, kde žijete, nýbrž s kým svůj život sdílíte.

Domov není místo, ale lidé, které milujete.

A bez její matky byl svět náhle cizím místem.

Dívky v železných postelích už hluboce dřímaly, když si Anja naplno uvědomila, že je opuštěným sirotkem, a tiše se rozplakala do tmy.

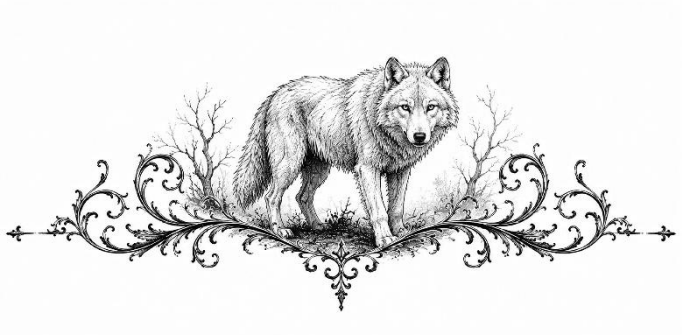

4. BÍLÁ VLČICE

Anja měla pocit, že spala sotva pár vteřin, když ji vzbudilo hlasité třískání ocelových dvířek stolků, dohadování dívek, převlékání, stlaní postelí a následné otevírání všech oken dokořán. Nezvedla víčka a v obraně si přes hlavu přetáhla peřinu, aby se alespoň částečně ukryla před tím hrozným randálem.

Rána u nich doma probíhala zcela poklidně. Z kuchyně k ní doléhaly jen polohlasné hovory mezi matkou a kýmsi, vůně čerstvé kávy nebo křik z ulice, který jí vždy připadal zvláštním způsobem uklidňující, oproti rámusu v sirotčinci.

Trvalo to snad celou věčnost, než všechen ten otravný lomoz ustal, a Anju znovu přepadla touha odsud utéct.

Pak konečně nastalo ticho. *Božské ticho.*

Opatrně vykoukla zpod deky, aby se ujistila, že v pokoji zůstala sama. Teprve potom si přikrývku stáhla z obličeje úplně. Úlevně vydechla, načež se vrhla k otevřenému oknu, aby ho zavřela, protože ačkoliv svítilo slunce, venku bylo chladno.

Když to udělala, znovu se svalila do postele a zavřela oči.

V noci nedokázala pořádně usnout. Neustále přemýšlela a budila se s pláčem při každé vzpomínce na matku, ale na pár chvil přece jen musela upadnout do říše snů, protože si živě vybavila sen, který, ač nebyl vyloženě děsivý, v ní zanechal zvláštní pocit prázdnoty.

Snila o tom, že se ocitla v zasněžené krajině, kde z oblohy barvy studeného mléka poklidně padaly bílé vločky.

Zamrzlé stromy vypadaly jako skleněné pahýly starých čarodějnic, modlících se za kousek hřejivého tepla.

Anja si nepamatovala, že by to místo někdy v minulosti navštívila. Nikde nebylo ani živáčka. Všude panovalo přízračné ticho, jako by se svět na okamžik zastavil v čase.

Jak kráčela křupajícím sněhem, mráz jí zalézal pod nehty.

Znenadání začaly stromy ustupovat a ze země vyrůstaly budovy, které se z dálky jevily jako malé vrcholky hor. Čím víc se k nim blížila, tím víc se zvětšovaly, až Anja rozpoznala honosné domy, vysoké věže i malé chatrče.

Lišily se především svou velikostí, přesto však měly cosi společného — všechny jako by dřímaly hlubokým spánkem pod vrstvou sněhu a ledu.

Zastavila se před palácem a vystoupala po schodech do obrovské síně.

Uvnitř spatřila složitě vyřezávané křeslo, po jehož stranách spali dva sněžní lvi.

Ohromeně si prohlížela velkolepý sál připomínající ledové království a když vydechla, obláčky jejího dechu se srážely do tenkých stříbrných spirál.

Anja váhavě přistoupila blíž. Až na vyvýšeném místě si všimla, že stojí před opuštěným trůnem, na němž se třpytila ledová koruna, kterou dřív přehlédla.

Polekaně ucukla, neboť v ní zahlédla odraz sama sebe, jako by zírala do dokonale vyleštěného zrcadla. Když se rozhlížela kolem dokola, uviděla svou tvář tolikrát, že to sotva dokázala spočítat. Z každého záhybu, z každé stěny, z každého lesklého povrchu na ni hleděla její vlastní podoba. V tom snovém obraze měla naléhavý pocit, že musí něco najít. Toužila projít každé stavení, každý kout. Jenže dřív, než to stihla, sen skončil a Anja se ocitla zpět v tmavém, chladném pokoji. Znovu propukla v tichý pláč a doufala, že ji nikdo neslyší.

Poté zřejmě znovu upadla do dřímoty, ale odpočinek ani úlevu jí to nepřineslo. Byl to ten druh spánku, kdy mysl zůstává napůl vzhůru a stále dokola se v ní vracejí tytéž otázky bez odpovědi. Ale právě teď, když sluneční paprsky dopadly skrze okna na bílé povlečení, na ni konečně doléhala skutečná únava. Víčka jí ztěžkla a mysl pomalu vplouvala do prázdnoty.

„Vstávat!“

Uslyšela nad sebou hlas, jenž ji nemilosrdně vytrhl ze snění, až samým leknutím poskočila. Onen hlas poznala takřka okamžitě. Patřil ženě s očima černýma jako rozlitý tér, a právě ona jí včera sdělila krutou pravdu o její matce.

Anja na Kančinu výzvu zareagovala stejně jako na ranní rámus. Přetáhla si přes hlavu přikrývku.

„Je čas vstávat, slečinko!“ nedala se odbýt Kaňka a snad aby dodala svým slovům důraz, rázně z ní deku strhla.

Anja vzápětí pocítila nepříjemný chlad, který se jí rozlil po celém těle. Schoulila se do klubíčka jako dítě schoulené v matčině náručí.

„Jsem unavená, chci spát,“ zamumlala a silně stiskla víčka.

Kaňka si hlasitě povzdechla. „Anjo, tady máme přísný režim. Nemůžeš si dělat, co chceš.“

Dívka neodpověděla. Chtěla jen samotu a spánek, ale ani jednoho se jí nedostávalo.

„Pokud nevstaneš dobrovolně, budu na tebe muset vylít vědro ledové vody,“ pokračovala žena.

Anja nereagovala. Doufala, že její mlčení donutí Kaňku k odchodu.

„Už jsem to několikrát udělala,“ dodala žena rychle, když viděla, že to s dívkou ani nehne.

Anja nevěřila, že by to skutečně udělala. Ještě víc se zavrtala do polštáře. Počká, až odejde. Pak si znovu přetáhne deku.

Kaňka nad ní chvíli stála, pak si opět povzdechla a odšourala se pryč. Anja slyšela cinkání klíčů, které žena nosila u pasu. Jakmile ten zvuk ustal, věděla, že je pryč, a natáhla se pro přikrývku ledabyle přehozenou přes pelest.

Přála si usnout co nejdřív, protože ve chvílích bdělosti na ni doléhala úzkost. Pořád měla pocit, že nemůže popadnout dech. V koutě její mysli stále vyskakovalo jediné slovo, jedna otázka:

„Proč?“

Jenže žádná odpověď nepřicházela.

Znovu se rozplakala. Doufala, že jí slzy uleví. Neulevily.

Zvedla uplakaná víčka a pohlédla na železné postele v řadách táhnoucích se tak dlouze jako její vlastní myšlenky, bez konce a tíživé. Ač jí bylo teprve dvanáct, měla najednou pocit, že ze dne na den zestárla o celou dekádu. Všechno v jejím životě náhle nabralo směr, kterému vůbec nerozuměla.

Dny, kdy řešila, jakou si zítra vezme pentli, byly pryč. Stejně jako její matka. Vítr si ji vzal. Navždy.

Nevěděla, jak dlouho tak ležela. Slunce stoupalo výš a hřálo do oken čím dál silněji. Oči se jí začaly znovu klížit. Mysl konečně ustupovala do ústraní a těsně předtím, než se propadla do spánku, šeptla: „Mami, já chci domů.“

Jakmile konečně usnula, opět se ocitla v zimní krajině. Všude panovalo ticho, prázdné budovy a vločky se tiše snášely z bezbarvé oblohy. Když chtěla udělat první krok, ozvalo se jasné zavrčení.

Zpoza stromů vyšel vlk. Na okamžik stál zcela nehybně, jako by si ji z dálky prohlížel. Byl téměř neviditelný, splýval se sněhem. Jen jeho oči se leskly zvláštní barvou. Jedno bylo zelené, druhé hnědé.

Anja se nezalekla. Něco jí říkalo, že se nemusí bát.

Zvíře se k ní váhavě přiblížilo a obešlo ji. Nepohnula se. Pozorovala padající sníh a v mysli se jí vynořila vzpomínka na Vánoce.

Vzpomněla si, jak s matkou, tetou a dětmi šly bruslit k Hornímu rybníku. Celé město tam bývalo. Voněla tam cukrová vata a medovina. Tehdy dostala nové brusle, svůj vytoužený dárek. Kdyby tušila, že jsou to poslední Vánoce s matkou, přála by si něco jiného. Víc času.

Slzy se jí skutálely po tvářích.

Pak ucítila studený čumák ve své dlani. Vlk se otřel hlavou o její stehno, jako by ji chtěl utěšit. Anja se pousmála a něžně ho podrbala za ušima. Teď už věděla, že je to vlčice.

„Budeš Stříbrnka," řekla tiše.

Vlčice krátce štěkla. Anja měla pocit, že její jméno přijala.

Stříbrnka se rozběhla sněhem a její srst se ve slunečním světle stříbrně leskla. Anja ji následovala. Mezi stromy hvízdal vítr a sníh jim šustil pod nohama.

V dálce se znovu objevilo město. U jeho začátku stála značka. Anja už málem přečetla, co na ní stojí, když se obraz zavlnil.

Najednou se ocitla uprostřed rozbouřené řeky. Na druhém břehu stála Stříbrnka a čekala na ni.

Anja chtěla skočit. Udělala krok, ale zavadila nohou o kluzký kořen. Čas se náhle zpomalil. Ohlušující řev řeky jí zaplnil uši a ona padala do mrazivé vody…

V tu chvíli se probudila. Byla celá zpocená a srdce jí tlouklo až v krku. A pak znovu zaslechla ten hlas: „Vstávat!"

5. ČAS NA NOVÝ ÚČES

Anja seděla na posteli a zatímco si vytírala vodu z vlasů, upírala zamračený pohled na Kaňku, která tam stála nehnutě jako socha vytesaná z kamene. Její lehce vlnité vlasy v barvě kůry stromů neposlušně trčely z drdolu a lemovaly drobný obličej, ale nejnápadnější byly ony černé oči, které sledovaly každý dívčin pohyb. Na sobě měla přiléhavou bílou halenku s drobnými kvítky, sladěnou s tmavě modrou sukní sahající ke kotníkům, přičemž štíhlý krk zdobil zlatý medailonek, pravděpodobně skrývající podobiznu někoho blízkého. Matka měla podobný.

„Nedívej se na mě tak. Varovala jsem tě," pronesla Kaňka klidně.

Anja si uraženě odfrkla. Na jazyku jí ležela slova, která byla pro dívku jejího vychování zcela nepřípustná. Přestože to v ní vřelo jako ve vroucím kotli, raději zůstala zticha. Nikdy nepoužívala hrubé výrazy, ale teď jí došlo, že zřejmě jen proto, že k tomu dosud nikdy neměla dostatečný důvod.

„Nemám tu žádné oblečení," uvědomila si Anja při svlékání vlhkých šatů a v půli pohybu se zarazila.

„To ani nebudeš potřebovat," opáčila Kaňka a hodila po ní kus látky, který dosud svírala v náručí.

Když si Anja ono oblečení pořádně prohlédla, šly na ni mrákoty. Mezi prsty svírala jednoduché šaty s vysokým límečkem a dlouhými rukávy, s trojúhelníkovou výšivkou na prsou, která měla oděv alespoň trochu uhladit. Barva nestála za řeč. Blátivě hnědá, vyšisovaná až do šediva. Žádný veselý pruh látky, žádné barevné nitě, prostě jen kus oblečení určený pro sirotka, který měl zapadnout do davu.

Vzpomněla si na matku. Co by ta asi řekla? Pravděpodobně by se tomu výtvoru vysmála jako hromádce cárů bez špetky fantazie. Matčin salon byl plný šatů z jemných krajek, saténu a hedvábí v barvách letní duhy.

Anje se zdálo, že její neštěstí nemá dno, a opět měla na krajíčku.

„Proč si nemohu obléknout své šaty?" podívala se na Kaňku.

„Protože stejnokroj tu nosí všechny dívky. Je to… praktické," odvětila po chvilce.

„A je to i povinné?" nadhodila Anja s nadějí.

„Jistě," usmála se Kaňka.

Dívka obrátila oči v sloup a něco zamumlala. Ženu to zjevně pobavilo.

„Časem si zvykneš, Anjo."

„To sotva," zamumlala dívka a přetáhla si šaty přes hlavu. Seskočila z postele, aby se na sebe podívala. Blátivá paráda, pomyslela si hořce. Neměla ani sílu vyslovit, jak příšerné jí ty šaty připadaly.

„Chceš se podívat do zrcadla?" poškádlila ji Kaňka.

Anja raději pohlédla na své staré nízké kožené kozačky, postavené u postele.

„Ty si můžu nechat?" ukázala na ně.

„Ano, ty ti zůstanou."

„Chvála Bohu," utrousila Anja a hned si je nazula.

„Nezapomeň si ustlat postel, než půjdeme do umývárny," připomněla jí Kaňka, když si Anja zavazovala poslední tkaničku.

Anja se snažila ustlat, jak nejlépe dokázala, ale ve srovnání s ostatními postelemi působila její práce poněkud nedbale.

„Nech to být, už tak máme zpoždění," ozval se za ní netrpělivý hlas, doprovázený klapotem podpatků o podlahu.

Anja bezděčně pokrčila rameny a následovala Kaňku do umýváren naproti pokoji. Uvnitř žena zůstala stát opodál.

„Umyj se a dej si do pořádku vlasy," pobídla ji o něco mírnějším tónem.

Anja otočila kohoutkem. Proud vody nejdřív prskal a syčel, rezavé trubky zahučely jako starý, unavený stroj. Naklonila se k umyvadlu, nabrala studenou vodu do dlaní a několikrát si opláchla obličej. Cítila se trochu svěžejší, alespoň tělem. Srdce však zůstávalo těžké.

Vzpomínky na matku v ní znovu vyvolaly bolest. Tiše si opláchla tvář a nechala si dlaně na očích o něco déle, jako by se za nimi mohla alespoň na okamžik schovat před skutečností.

Když zvedla pohled, spatřila v zrcadle přízrak sebe samé. Přízrak dítěte, které během jediného dne přišlo o všechno.

Anja zavrtěla hlavou a násilím zahnala ty myšlenky do kouta své mysli.

Zírala na svůj odraz v zrcadle. Na bledý obličej s jemnými pihami, na velké zelenohnědé oči bez lesku, na tmavé kruhy pod očima a na zkřehlé rty. Kaštanové vlasy trčely do všech stran, stuhy visely bezvládně. Cítila se bezradná. Matka jí přece každé ráno česala vlasy…

„Děje se něco, dítě?“ ozval se za ní hlas Kaňky.

„Odteď budete mým stínem?“ opáčila Anja otráveně.

„I tak by se to dalo říct,“ pousmála se žena. „Ale teď už pospěš. Uprav si vlasy a půjdeme do jídelny.“

„Budu potřebovat pomoct,“ špitla Anja.

„S čím?“

„S těmi vlasy,“ pokrčila bezradně rameny. „Tohle dělala vždycky moje matka.“

„Je mi to líto, Anjo. Ale já tohle také nedokážu,“ přiznala tiše Kaňka.

Anja zírala na svůj odraz a připadala si jako rozbitý střep. Rozpletla si vlasy, vymotala stuhy, kartáčovala je, pokoušela se zaplést cop, ale vlasy jí proklouzaly mezi prsty. Stužka jí sklouzla

z ruky a dopadla do kaluže vody. Vztek a zoufalství v ní vířily. Pak ucítila ruku na rameni.

„Klid, Anjo. Jen hezky dýchej."

Sledovala Kaňku v zrcadle a pomalu se uklidnila.

Nádech. Výdech. Nádech. Výdech.

„Nedokážu se učesat jako dřív," šeptla poraženecky.

„Možná je čas na nový účes. Na takový, který zvládneš sama," usmála se Kaňka povzbudivě.

Anja se znovu zadívala do zrcadla. V mysli se jí vynořila vzpomínka, ukrytá hluboko v srdci. Sáhla po hřebeni, rozdělila si vlasy na pěšinku, pramen po prameni je pročesala a stáhla je do hladkého ohonu, který převázala zelenou stuhou.

Možná je čas na nový účes. Na účes, který zvládneš sama.

V tom okamžiku pocítila drobný záchvěv radosti. Byl sotva patrný, ale přesto tam byl.

Možná, že všechno nezvládne. Ale něco přece jen ano.

6. ČERNÍ MOTÝLI

Anja si vzala misku husté zeleninové polévky s kouskem černého chleba a zrakem přelétla jídelnu, která byla zdánlivě zaplněná do posledního místa. Žádná z přítomných dívek ji nepozvala, aby si přisedla, a pokud o ni některá nedopatřením zavadila pohledem, stejně rychle ho zase odvrátila. To byla dost jasná odpověď.

V Anje narůstala panika, ale pak si všimla oprýskaného stolku zastrčeného u stěny se dvěma židlemi. Zůstával nepovšimnutý, stejně jako ona. Zamířila k němu a ani trochu jí nevadilo, že bude sedět stranou od ostatních. Ba naopak. Netoužila po žádné společnosti. Tohle místo dokonale vyhovovalo jejím představám.

Když se usadila, zabořila lžíci do polévky a pomalu pokrm míchala, přičemž pozorovala, jak v něm plave mrkev, brambory i hrášek. Byla to uklidňující činnost a trochu i uspávající, jak posléze zjistila. Ukousla si chleba, ale žaludek měla stažený úzkostí, takže i ten ždibek v ústech jí připadal odporný. Přemohla

se jen při představě, jak nechutně by vypadalo, kdyby potravu vyvrhla přímo na stůl.

Napila se černého čaje, aby sousto spláchla a zároveň se trochu osvěžila, protože na ni doléhala únava z probdělé noci. Okolo panoval rámus, místnost byla plná teplých výparů a krb hořel tak vřelým ohněm, že měla chuť si ustlat přímo v jídelně. Znuděně míchala polévku, až začala v sedě klimbat. Snažila se tomu nepodlehnout, ale únava byla silnější. Odstrčila misku, položila hlavu na lavici a opřela ji o ruku.

Jen na chvíli si odpočine, říkala si, a sotva zavřela oči, už na ni ve snech čekala Stříbrnka.

***

Prásk! Odkudsi se ozvala rána a Anja se s trhnutím probudila. S úžasem zjistila, že si opravdu ustlala na stole. A nejen to. Přímo proti ní seděl kluk. Drzý kluk s baretem na hlavě, který na ni pobaveně civěl.

„Jsi tu nová?“ zakřenil se.

Anja místo odpovědi zabořila lžíci zpět do polévky, která mezitím vystydla. Překvapilo ji, že není odporná, jak čekala podle všech knih o sirotcích. Aspoň nějaká dobrá zpráva.

„Hej, mluvím s tebou,“ luskl prsty před jejími ospalými očima.

Anja dál jedla a při tom přemýšlela o svých neveselých vyhlídkách. Pohlédla na ručně popsaný papír, který jí ráno předala Kaňka. Rozvrh dne v sirotčinci. Začínal v šest hodin

ráno, ještě za tmy. Jak četla řádek po řádku, chuť k jídlu ji přešla. Hygiena, modlitby, vyučování, domácí úkoly, ruční práce, vycházka... Každou minutu jejího dne tu řídil někdo jiný.

Měla pocit, že se rozbrečí. Nebo rozkřičí.

V tom hloupém seznamu byl dokonce vyhrazen čas i na ranní hygienu a úpravu vzhledu, jež se měla vejít do třiceti minut. Před snídaní se ještě hodinu musely modlit, poté šly na vyučování, po něm zase měly půl hodiny na vypracování domácích úkolů, potom následoval oběd, ruční práce, svačina, dvouhodinová procházka, večeře a spánek.

„Takže jsi nová, tenhle seznam dostávají jen nováčci," konstatoval ten otrava všímavě.

„Ty jsi ještě neodešel?" obořila se na něj Anja.

V tom rozčilení úplně zapomněla, že ho chtěla ignorovat, dokud nezmizí.

Jeho modré oči zajiskřily radostí, když se dočkal odpovědi. „Aha, takže umíš mluvit. Chvíli jsem si myslel, že jsi tak trochu na hlavinku, když jsi vůbec nereagovala."

„Nereagovala jsem, protože s tebou nechci mluvit," odsekla Anja.

„Ty jsi mi nějaká nabroušená, copak tě tak popudilo, ten seznam?" zakřenil se.

Anja neodpověděla, místo toho se rozhlížela po jídelně, která byla zaplněná téměř do poslední lavice. Už chápala, proč ji žádná dívka nepozvala ke stolu. Držely totiž místa klukům, kteří se

k nim vtěsnali, a bylo patrné, že takto sedí často, neboť spolu vedli přátelské hovory.

Když Kaňku nenašla, zvedla se od stolu a rozhodně zamířila ke dveřím. Slyšela hlas toho trouby, jak za ní cosi volá, ale nevěnovala mu pozornost. V její hlavě se právě zrodil nový plán. Uteče odsud, i kdyby tu bránu měla přelézt. Tady v tom blázinci rozhodně nezůstane.

Anja se ocitla na chodbě, která byla prázdná, a až teď si všimla, že tmavozelené zdi jsou dost oprýskané. Nebýt plápolajících luceren, které visely na zdech, pohltilo by ji šero, třebaže bylo sotva po poledni. Tmavé stěny a absence slunce, umocněná nadcházejícím podzimem, dělaly ze sirotčince vskutku ponuré místo. Na okamžik dokonce zauvažovala, že se vrátí do jídelny, odkud k ní doléhaly rozjívené hlasy chlapců a děvčat.

Váhavě pohlédla zpátky, ale když si vzpomněla na ten stupidní seznam, dodala si odvahy a pokračovala dál. Až teď si skutečně prohlížela budovu a všímala si detailů, které jí předtím kvůli jejímu rozpoložení unikaly. Ne snad, že by se cítila nějak lépe, ale najednou si uvědomila, že vymotat se z téhle spleti chodeb nebude tak jednoduché, jak si myslela.

Zpětně vůbec nerozuměla tomu, jak se jí to podařilo včera. Pravdou bylo, že o tom moc nepřemýšlela, prostě jen běžela a nějak intuitivně věděla, která odbočka je ta správná. Dnes však Anja absolutně netušila, ve kterém poschodí se nachází. Věděla, že je o několik pater výš, než sídlil dívčí pokoj, ale to bylo tak všechno. Navíc jí došlo, že když sem s Kaňkou mířila,

nesoustředila se na cestu, takže teď skutečně nevěděla, kudy se dát. Chodby se větvily, všechny byly stejně tmavé, ponuré a v tom nečase, který se odehrával za okny, doslova strašidelné. Dřevěnou podlahu pokrýval tmavohnědý perský koberec s bílými vzory, který se táhl snad až do nekonečna, a odkudsi z dálky k ní doléhal zvuk nezavřených okenic narážejících do ocelových pantů.

Anja odbočila doprava, nato se ostražitě ohlédla za rameno. Dle rozvrhu měla obědová pauza za chvíli skončit a pak už nebude moc dlouho trvat, než si někdo spočítá, že jeden sirotek chybí, přemítala nervózně. Jak se jídelně vzdalovala, hlasy ztrácely na zřetelnosti a Anje se po tváři rozlil úsměv. Už brzy budu svobodná, opakovala si v duchu. Nicméně jak šla dál, začaly se jí zmocňovat pochybnosti, a nutno říct, že oprávněné. Každá chodba v sirotčinci vypadala téměř stejně, takže člověk, který budovu neznal, se v ní jen stěží dokázal vyznat.

Anja byla přesně tím člověkem, leč nemínila se jen tak vzdát, proto to zkusila ještě několikrát. Doprava, doleva, doprava, doleva… Ale žádný východ se před ní nezjevil, naopak měla pocit, že je čím dál ztracenější. Nakonec usoudila, že nejlépe udělá, když se vrátí, protože jinak bude těmi chodbami bloudit do nekonečna.

Otočila se na patě, ale v onen okamžik za zády uslyšela ohlušující ránu zvenčí, která narazila do okna. Z rámu se začaly sypat skleněné střepy. Anja v obraně zvedla ruce nad hlavu a vzápětí se schoulená přitiskla ke zdi. Chodba ztmavla ještě víc,

neboť lucerny pod náporem větru jedna po druhé pohasínaly, přičemž dovnitř skrze rozbitou okenici nalétalo podzimní listí. Anja se při každém burácení hromu přikrčila o něco víc a ukrytá za pažemi sledovala, jak blesky postupně rozsvěcovaly oblohu a déšť zesílil, jako by chtěl zaplavit celý svět.

Odněkud z vedlejší chodby zaslechla výkřik. Anje se ulevilo, že se na poschodí nenachází úplně sama, a opatrně vstala, aby pokračovala v cestě, ač to Boží dopuštění za okny neustávalo. Naštěstí nebyla všechna okna rozbitá, v některých chodbách dokonce slabě plápolaly lucerny, ale budovou se proháněl chladný vítr a Anje začínala být nepříjemná zima.

Tenhle kousek cesty si díky Bohu prozíravě uložila do paměti a když znovu uslyšela hlasy z vedlejší chodby, viditelně se jí ulevilo. Za dalším rohem se konečně objevila jídelna, z níž ve skupinách vycházeli chlapci i dívky, leč nekráčeli směrem k ní, ale překvapivě na opačnou stranu. Anja se bila do hlavy nad svou vlastní hloupostí. Vůbec neměla pocit, že by tímhle směrem s Kaňkou ráno přišly…

V duchu se plísnila za svou nepozornost, neboť právě propásla možnost odsud zmizet. Štěstí přeje připraveným, říkávala její matka, a měla pravdu. Anja se odsud chystala utéct naprosto nepřipravená, takže nebylo divu, že její plán totálně selhal.

Z hrdla se jí vydral zmučený povzdech, ale hned v dalším okamžiku si slíbila, že příště vše promyslí důkladněji, a zrychlila krok. Vzápětí však byla donucena opět zastavit.

Do cesty se jí připletla černá mračna pohybující se vzduchem, a Anja v první chvíli polekaně uskočila. Když pak ale zaostřila zrak, rozpoznala v tom mihotajícím závoji skvrn jen neškodné motýly. Fascinovaně na ně zírala. Byli sametově černí jako lesklá křídla havranů a po okraji tmavých křídel se táhla výrazně tyrkysová linka. Anja nikdy nic podobného neviděla. Samozřejmě se s obyčejnými motýly už setkala, ale ne s takhle zvláštně zabarvenými, a už vůbec ne v takovém množství.

Když se roj motýlů ujistil, že si je Anja prohlédla dostatečně, prolétli jí nad hlavou zpátky do vedlejší uličky. Zprvu si myslela, že vyletí rozbitým oknem, ale hejno zastavilo uprostřed ponuré chodby.

Zvláštní, pomyslela si, ale víc nad tím nehloubala a otočila se na patě. Do jídelny zbývalo sotva pár kroků, když za sebou uslyšela šustot křídel.

Anje se oči rozšířily v údivu, protože houf černých motýlů se řítil přímo na ni a i tentokrát poletovali okolo, jako by se snažili upoutat její pozornost. Scénář se opakoval. Motýli prolétli nad dívčinou hlavou do vedlejší uličky a zůstali v půli chodby, jako by na někoho čekali. A rázem jí to došlo. *Chtějí, abych je následovala.*

Anja pohlédla zpátky k jídelně, kde se začali srocovat nejen dívky s chlapci, ale i vychovatelky. Venku uhodil hrom, téměř všichni postávající na chodbě hlasitě zaječeli, Anja nebyla výjimkou.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Anja hledá cestu domů**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.